ОРСНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 140 (6330)
ИЮЛИИН 18
СРЕДА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Айл бүхэндэ газетэ, журнал хүргэхэ

Большевистскэ хэблэл болбол манай партиин хүсэтэ зэбсэг мүн. Тэрэ хадаа Ленин—Сталинай агуу хэрэгэй илалтын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлэгшэ коллективнэ пропагандист, агитатор ба эмхидхэгшэ болоно. Нүхэр Сталин тэрэниие иигэжэ һургана: **«Хэблэл болбол хүсэтэй зэбсэг мүн, тэрээнэй туһаламжаар парти болбол үдэр бүригөө, өөртөө хэрэгтэй хэлэн дээрэ хүдэлмэришэн ангитай үдэр бүри, час бүри хөөрэлдэжэ байдаг. Парти анги хоёрой хоорондо духовна холбоо байгуулха ондоо арга хэрэгсэлнүүд, ондоо тиимэ уян аппарат байгаалида үгы юм».**

Манай хэблэл хадаа большевистскэ партиин политикаар хүтэлбэрилэгдэнэ. Газетэ, журналнууд олон нииитын дунда марксизм-ленинизмын хамагые илагша һургаалые тарааруулжа, коммунизм байгуулхын хэрэгтэ үргэн олон ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха ябадалдань партийна организацинуудта туһалдаг байна. Большевистскэ хэблэл хадаа үнэн үгөөрөө ажалшадай зоной зоригыень бадаруулжа, шэнэ габьяада зоригжуулдаг, тэдэниие коммунистическээр хүмүүжүүлдэг, хамаг бүхы дутагдалнуудые, хуушанай муу муухай үлэгдэлнүүдые элишэлдэг ба хайрагүйгөөр шүүмжэлдэг гээшэ.

Эгээл тиимэһээ Ленин—Сталинай парти болбол манай ороной олон арадуудай түрэлхи хэлэн дээрэ газетэ, журналнуудай олон миллион тиражтайгаар хэблэн гаргадаха, хүн зоной дунда тэдэниие үргэнөөр тараагдаха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулжа байна. ВКП(б)-гэй обкомой пленум манай республикын хүдөө нютагуудта газетэ, журналнуудай хангалтагүйгөөр тараагдаг ба тэдэниие захигшадтань сагсоонь хүргэгдэдэггүй байһаниие тэмдэглээд, хэблэл тараалгые үргэлжэ ябуулхыень ВКП(б)-гэй айкомуудта ба хэлхеэ холбооной Управленидэ дурадхаһан байха юм.

Тус пленумэй болоһонһоо хойшо нилээд ехэ сагай үнгэрбэшье, республикын олонхи аймагуудта хүн зоной дунда газетэ, журналнуудые тараалга үшөөл хангалтагүйгөөр ябажа байһаар. Илангаяа Кударын, Заиграйн, Ториин, Иволгын, Баргажанай аймагуудта республиканска ба аймагай газетэнүүд муугаар тараагдана. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо «Бурят-Монголой үнэн» газетые оройдоо 4 экземпляр захидаг, тиихэдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан болотор нэгэшье экземпляр газетэ абадаггүй байгаа. Гадна, тус аймагай олон колхозуудта, илангаяа Ждановай, Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, колхознигуудай захиһан газетэнүүд сагсоонь хүргэгдэдэггүй байна. Аймагай центрһээ ерэһэн газетэнүүд ба журналнууд колхозой правленинүүдтэ хэбтэжэ байдаг, бригадануудта, фермэнүүдтэ хэдэн хоногоор хожомдожо абаашагдадаг ушарнууд бии. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй Кударын айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Федоров хадаа политическэ хүдэлмэриин тон шухала участогые һулаар хүтэлбэрилдэг, газетэ, журналнуудые ажалшадай дунда тарааха ба сагсоонь тэдэндэ хүргэхэ хэрэгые өөрөө бүтэхэдэнь табиһан байна. Колхозой партийна организацинууд энэ хэрэгые тоодоггүй, энэ талаар колхознигуудай дунда хүдэлмэри хэдэггүй шахуу юм. Тиимэ дээрэһээнь олон зуун ажалшад газетэ, журналнуудые захижа абаха ба саг соонь уншаха аргагүй болодог, оло олон агитаторнууд ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха шухала материалнуудаа саг соонь абадаггүй байна.

Газетэ, журналнуудые хүн зоной дунда тарааха гээшэ хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй сэхэ уялга мүн. Аймагуудта хэблэл тараадаг тусхай хүнүүд бии. Тэдэнэр хадаа колхозуудаар ябажа, айл бүхэндэ орохо, айл бүхэнэй газетэ, журнал захиха арга боломжо олгохо ёһотой. Өөһэдынгөө уялгые һайнаар дүүргэдэг хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд олон. Тиигэбэшье, зарим хүдэлмэрилэгшэдынь хүдэлмэридөө хайхарамжагүйгөөр хандана, үүсхэл эдэбхи багаар гаргана. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай райорганизатор нүхэр Бимбаев өөрынгөө уялгыешье гүйсэд һайн мэдэхэгүй, хүн зоной дунда газетэ, журналнуудые олоор тарааха гэжэ һайнаар оролдодоггүй байха юм. Тиихэдэ хэлхеэ холбооной Управлениин ба союзпечатиин хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө аймагуудтахи хүдэлмэрилэгшэдтэ багаар туһалдаг, тэдэнэй хүдэлмэриие һулаар шалгадаг ба хүтэлбэрилдэг, ехэнхидээ мэдээнүүдые суглуулгаар хизаарладаг байха юм. Саашадаа иимээр хүдэлмэрилжэ болохогүй.

Советскэ хүнүүд политическэ, культурна талаараа тон ехээр ургаа, тэдэнэй культурна эрилтэнь хэмжээлэшэгүй дээшэлээ. Газетэ, журналнууд тэдэндэ эдеэ хоол шэнгеэр хэрэгтэй юм. Тиимэһээ эдэнэй духовно эрилтые гүйсэдөөр хангаха гээшэ тон шухала ба харюусалгатай хэрэг мүн. Илангаяа мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэл дээрэ ябаһан колхозник бүхэнэй, колхозой малшан бүхэнэй газетэ, журналнуудые саг соонь абаад, өөрөө уншаха гү, али агитаторай уншалга шагнаха ябадал эмхидхэхэ шухала.

Партийна организацинууд болбол газетэ, журналнуудые тарааха ба захигшадтань хүргэхэ хэрэгые өөһэдынгөө хиналтада абажа, большевистскээр хүтэлбэрилхэ уялгатай. Газетэ, журнал абангүй нэгэшье айл үлэхэ ёһогүй. Энээнэй тулада партийна организацинууд ехэ хүдэлмэри ябуулха, газетэ тараалгада коммунистнуудые, комсомолецуудые ба эдэбхитэдые — ниитын тараагшадые олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Эдэнэр колхознигуудай гэрээр ябажа, айл бүхэндэ газетэ захюулха болоно. Эдэнэй зорилго хадаа аймагай центрһээ ерэһэн газетэ, журналнуудые тэрэ үдэртэнь бригадануудта, малай фермэнүүдтэ, захигшадтань хүргэхын түлөө хододоо оролдожо байха ябадал болоно.

Большевистскэ хэблэлые тараалга — политическэ ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Энэ хэрэгые большевистскээр бэелүүлхэ гээшэ партийна ба комсомольско организацинуудай, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго болоно.

Комбайнаар мянган гектар хуряахын түлөө

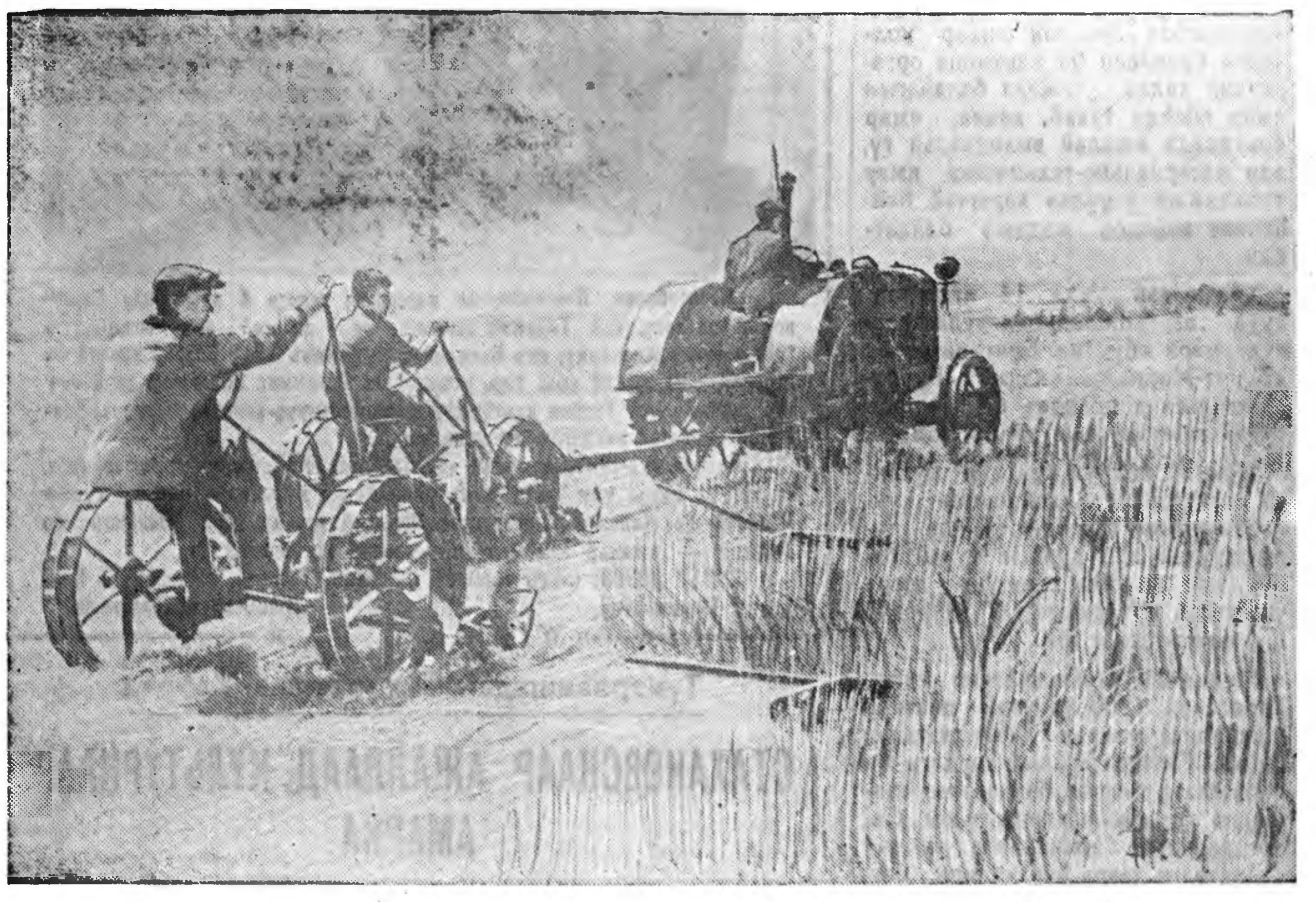
ВОРОНЕЖ, июлиин 13. (ТАСС). Областиин олохон комбайнернууд сезон соогоо 800—1000 гектар таряа хуряахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсобо. Иимэ үндэр бүтээсэ туйлахын тулада, механизаторнууд техникээ дүүрэн хусөөрөөнь ашаглана.

Павловска районой, Казинска МТС-эй комбайнер, Андрей Скачков часай графигаар хүдэлжэ, үнгэрһэн жэлдэ «Сталинец» комбайнаар 800 гектар орооһото ба техническэ культурануудые хуряаһан юм. Тэрэ мүнөө Калининай нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряажа байна.

—Би энэ зун мянган гектарһаа доошо бэшэ таряа хуряаха байһандаа найданаб, — гэжэ тэрэ хэлэнэ, —бидэ түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, часай графигые нарин шангаар баримталнабди, үдэр соо 30—40 га хаданабди, нормоёо хоёр дахин дүүргэнэбди. Гектар бүридэ 16—17 центнер намарай шэниисэ сохинобди. А. Скачков машина тухайгаа ехэ анхарал оролдолго гаргана. Тэрээнэй 11 жэл хүдэлмэрилһэн комбайн нэгэшье капитальна заһабарилга хэрэглээгүй. Үнгэрһэн сезондо комбайнер Скачков тонно үлүүгэй гүлишэ арбилаа.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЫЕ ҮДЭР БҮРИ ТҮРГЭДХЭХЭ

Сенокосилкын машинист, колхозник бүхэн үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэхэ ёһотой

Иволгын МТС 13 колхозуудые үбһэ хуряалгын машинануудаар хангадаг. Үбһэ сабшалга дээрэ 12 тракторна агрегадууд хүдэлмэрилнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторист Иван Петренкын агрегат сабшалга дээрэ һайн показатель туйлана. Үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө энэ агрегат нормын ёһоор 14 гектарай орондо үдэр бүри 16—20 гектар сабшана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист И. Петренкын түрүү агрегат Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ.

М. Минеевэй фото.

Үдэртөө 8 гектар сабшахаб

Мүнөө колхозно тосхонуудта хүдэлмэриин халуун үе ерэнхэй. Хажууршад ба машинистнүүд сабшалан дээрэ гараа. Ургажа байгаа ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха эгээн харюусалгата үе — үбһэ хуряалга эхилээ.

Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалга урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд ондоо. Үбэлжэлгын үедэ адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, тэжээл бэлэдхэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ тон харюусалгатай зорилго колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай. Энэ хүндэтэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэхэ гээшэ колхозник бүхэнэй, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэ болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүхэнэй нангин уялга мүн.

Үбһэ хуряалгые хаһа болзортонь үнгэргэхэ ба эрхим дээдын шанартай тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо колхоз бүхэндэ бии. Жэшээнь, манайшье колхозые абаад үзэе. Үбһэ хуряалгада бэлэдхэхэ зуураа, манай колхоз 4 сенокосилкануудые, хэдэн морин тармуурнуудые, 100 үлүүтэй хэһэг гар зэр зэмсэгүүдые бэлдэһэн ба заһабарилан табиһан байгаа. Манай артелиин гэшүүд аймаг дотороо эгээн түрүүн шахуу үбһэ сабшалгые эхилээд, үдэр ерэхэ бүри хуряалгынгаа темпые улам шангадхана.

Колхозойнгоо бусад машинистнүүдтэй хамта би үбһэ сабшалгые июлиин 7-до эхилээ һэм. Машинаяа, илангаяа сабшалгынь аппарадые болон өөрынгөө дааһан моридые хуряалгада һайнаар бэлэдхэһэнэй ашаар үбһэ сабшалгын түрүүшын үдэрһөө ажалайнгаа нормые дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг болоһон байнаб. Һүүлэй үдэрнүүдтэ хоёр халаанай морёор хүдэлмэрилжэ, үдэрэй 6 гектар сабшадаг болооб. Энэ хадаа үшөөл багахан показатель гээшэ. Энээнэй урда тээ Сэлэнгын арал соо бургааһа һөөгүүдэй хоорондуур багахан участогуудые сабшадаг байгаабди. Энэ болбол ажалаймнай бүтээсые ехээр доошолуулдаг байба. Һаяар нэлэнхы сабшаланда гаража, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдохобди.

Үбһэ хуряалгын кампаниие түргэнөөр дүүргэхэ, үргэлжэдөө таряа хуряалгын эхилтэр үбһэ сабшалгын түсэбые дүүргэхын ба ниитынгээ адуу малые тэжээлээр хангаха хэрэгтэнь колхозуудта туһалхын түлөө машинистнүүдэй республиканска социалистическэ мүрысөө эхилхэ гэһэн Кяхтын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист нүхэр Паньковой дурадхалые халуунаар дэмжэнэб. Энэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, үдэр бүри 8 гектар газар эрхим шанартайгаар сабшаха гэһэн уялга абаад, үбһэ хуряалгын кампаниие түргэнөөр дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень аймагайнгаа бүхы колхозуудай тракторна болон морин сенокосилкануудай машинистнүүдые уряалнаб.

Үбһэ хуряалгын кампаниие түргэнөөр дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ аймагай бүхы колхознигууд ба механизаторнууд оролсохо ёһотой. Үбһэ сабшалгые богони болзор соо үнгэргэхэ, ниитынгээ малда эрхим шанартай тэжээл бэлдэхэ гээшэ манай хамтын зорилго мүн.

Дмитрий Собенников, Иволгын аймагай «8-е марта» колхозой морин сенокосилкын машинист.

Эмхи гуримгүй хүдэлмэриин хойшолонгууд

Малажал ехэтэй Хэжэнгын аймагай колхозууд энэ жэл тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие илангаяа эмхитэй гуримтайгаар ябуулжа, ерэхэ үбэл бардам хүрэхэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зэргэтэй. Тиигэбэшье, аймагай 15 колхозуудай миил 3-ниинь үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие графигай ёһоор ябуулжа байна. Бэшэ колхозуудынь үбһэ хуряалгые тон муугаар эмхидхэнхэй.

Энэ баримтые зарим колхозуудай жэшээ дээрэһээ элеэр харуулжа болоно. Дунда-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо малажал ехэтэй колхозуудай нэгэн юм. Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие үргэн фронтоор ябуулхын тула колхозой правлени бүхы хүсэеэ элсүүлээгүй байна. 118 колхознигуудые үбһэ хуряалгада гаргахын орондо, миил 80 хүнүүдые гаргаа. 19 сенокосилкануud, 24 морин тармуурнууд гаргагдаха ёһотой аад, оройдоо 3 сенокосилка, 2 тармуур хүдэлмэрилнэ. Иимэ эмхи гуримгүй ябадалһаа шалтагаалан хүдэлмэриин график таһалдуулагдана. Мүнөө 300 гектар хадалан сабшагдаха аад, миил 59 гектар сабшагдаа. Тиигэһэн мүртөө оройдоо 16 гектарай үбһэ тармаһан байха юм. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо иимэ ехэ забһар гаргаба.

Тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Цыренов) үбһэ хуряалгые баһал тэсэшэгүй удаанаар ябуулжа байна. Тус колхоз хэрэгтэй тооной хүнүүдые, машина зэмсэгүүдые үбһэ хуряалгада гаргаадүй байһаар. Эдэ колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие эхилхэтээ хамта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые ба силос даралгые зогсоожорхиһон байха юм.

Аймагай олонхи колхозууд һайн шанартай үбһэ бэлдэхын тула оройдоо тэмсэнэгүй. Энэнь юун дээрэһээ элирнэб гэхэдэ, колхозуудай сабшаһан талмайн хахадһаа бага хубинь тармагдажа оухаллаглаһан ба сомогдоһон байха юм. Сабшаһан үбһэеэ мүр дээрэнь удаан хэбтүүлхэ муу заншалаа олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дахяад дабтаһаар.

Тиихэдэ зарим колхозууд, жэшээнь, «Улаан-Тарячин» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ хуряалгада хүсэд жэгдэрэн ороодүй байна. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үшөө «ногооной ургахые» хүлеэжэ байна. Эндэ мүшэр набшаһа бэлэдхэлгые ба силос даралгые огтолон зогсоожорхинхой.

Тельманэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Тарячин», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр Г. Цыренов, Д. Пинтаев, Д. Ринчинов гэгшэд тэжээл бэлэдхэлэй хэрэгтэ тон харюусалгагүйгөөр хандана. Эдэнэр үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие хурдадхаха ямаршье хэмжээнүүдые абанагүй.

Аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин гүнзэгы таһалдалда ороһоной нэгэ шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үбһэшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар табигдаһан ябадал болоно. Холын участогуудта ябаһан үбһэшэдтэ газетэ абаашагдадаггүй, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэггүй юм. Социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэһэн ба тэрэнэй дүнгүүд гаргагдадаггүй байха юм.

Б. Шаралдаев.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ сабшалга	Силос даралга	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ
Мухаршэбэрэй	30,6	24,6	44,5
Кяхтын	28,1	32,0	34.3
Кабанскын	24.3	34,0	69,7
Бичурын	23,6	31,5	30,4
Кударын	21,5	35,8	26,5
Прибайкальска	20,6	41,6	68,9
Байкало-Кударын	19,1	17,3	65,6
Иволгын	16,2	18,1	32.1
Тарбагатайн	15,7	19,8	46,8
Сэлэнгын	15,2	4,3	28,1
Закаменай	11,9	42,0	32,7
Түнхэнэй	10.4	17,0	75,3
Заиграйн	8,9	12,4	61,4
Баргажанай	8,8	9,0	41,6
Зэдын	8,5	10,6	51,7
Хэжэнгын	8,2	24,7	32,2
Курумканай	7,1	13,6	42,3
Хориин	5,4	8,0	13,6
Яруунын	3,5	4,8	48,0
Ториин	0,9	22,1	46,5

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ПАР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Пар хахалалга
Кяхтын	105,1
Яруунын	104,3
Байкало-Кударын	103,3
Зэдын	101,0
Заиграйн	100,1
Закаменай	100,1
Кабанскын	99.1
Түнхэнэй	95,4
Сэлэнгын	95,1
Мухаршэбэрэй	92,7
Иволгын	.92,2
Ториин	91.8
Хориин	91.0
Прибайкальска	91,0
Баргажанай	90.0
Бичурын	76.9
Хэжэнгын	75,2
Тарбагатайн	66,9
Кударын	60.6
Курумканай	57,8

Колхознигуудай воскреснигүүд

Тоорын сомоной «Улаан-Тора» колхоз (Түнхэн) набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ колхознигуудай ниитын воскреснигүүдые үнгэргэнэ.

Июлиин 6—9-нэй үдэрнүүдтэ болоһон воскреснигүүдтэ үдэр бүри 150 шахуу хүн гаража, 75 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэбэ. Воскреснигүүдтэ үндэр наһатай үбгэд Сыбэн Андренов, Дагба Мукуев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тиихэдэ һаалиша Буда Убушеева, Ханда Баганова болон бусад ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулаа.

Л. Балдуев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозой коммунистнуудай түрүү үүргэ

Манай колхоз энэ оной июнь һарада дүтэ шадар байһан «Дружба» ба «III интернационал» колхозуудтаяа нэгэдэжэ, адуу малаар олон, хүсэ ехэтэй хүдөө ажахын томо артель болоо.

Колхозой томодхогдоһонһоо һүүлээр болоһон партийна суглаан дээрэ 5 хүнүүдһээ партбюро һунгагдажа, тэрэнэй секретаряар би һунгагдаһан байнаб.

Малажал хадаа колхозоймнай ажахын гол һалбари мүн. Тиимэһээ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалые шиидхэлгэ мүнөө үеын эгээл шухала зорилгомнай мүн гэжэ партийна организаци ба колхозой правлени тоолоно. Июнь һарада үнгэргэгдэһэн партийна суглаан дээрэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар колхозой партийна организациин зорилгонууд тухай асуудал табигдажа, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Базаржаповай элидхэл шагнагдаһан байгаа. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, колхознигуудай ажалай эмхидхэлые ба бүтээсые дээшэлүүлхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха тухай болон бусад асуудалнуудаар партийна суглаан дээрэ коммунистнууд хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

Коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгаар колхозой правлени үбһэ хуряалгын дүрбэн бригадануудые эмхидхэжэ, бригада бүхэниие машина зэмсэгүүдээр ба унаа моридоор гүйсэд хангаһан байна. Мүн бригадануудта тус тустань сабшалангай газарнууд даалгагдажа үгтэнхэй. Мүнөө эдэ бригадануудта хамтадаа 131 колхознигууд ажаллана.

Үбһэнэй бригада бүхэндэ коммунистнуудые эльгээхэ гэжэ партийна бюро тогтооһон байна. Мүнөө үбһэ хуряалгада хамтадаа 15 коммунистнууд ябана. Тэдэнэр бултадаа сенокосилка, гараар сабшалга, һурилэлгэ дээрэ хүдэлмэрилнэ. Үбһэ сабшалгын № 2 бригадада 4 коммунистнуудһаа партийна группа байгуулагданхай.

Адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн бригадануудай бүхы гэшүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөе коммунистнууд толгойлно.

Мүрысөөндэ илагшадта үгтэхэ партийна организациин ба колхозой правлениин дамжуулгын Улаан туг бии болгогдонхой. Социалистическэ мүрысөөнэй һүүлшын дүнгүүдэй ёһоор, дамжуулгын Улаан туг № 3 бригадада (бригадирынь нүхэр Садовский) июлиин 10-да үгтөө.

Үбһэ хуряалга дээрэ олонхи коммунистнуднай эрхимээр хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, сенокосилкаар үбһэ сабшадаг коммунистнууд Б. Цыденова, Садовский ба бусад үдэрэйнгөө нормые 120—130 процент дүүргэнэ.

Мүн партийна бюро хадаа коммунистнуудай гаргаһан алдуу дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлдэг. № 2 бригадын коммунистнууд Д. Иванов, Г. Очиров гэгшэд колхознигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй, мүн өөһэдөөшье эрхим ажалай жэшээ харуулдаггүй байгаа. Тиин эдэ коммунистнууд тухай асуудал партийна бюро дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

Бидэнэр бригада бүхэнэй 5 хоног бүриин ажалай дүнгүүд тухай асуудалые партийна бюро дээрээ хэлсэдэгбди. Энээнэй ашаар колхозой правлени ба партийна организаци хадаа тэжээл бэлдэлгын ямар ябаһан тухай, хаана, ямар бригадада ажалай эмхидхэлэй гү, али материально-техническэ ямар туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй байһаниие хододоо мэдэжэ байдагбди.

Үбһэшэдэй дунда 14 агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Бригада бүхэн «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» ба «Улаан туяа» газетэнүүдые абадаг юм.

Үбһэ хуряалгын бригада бүхэндэ агитаторнууд «дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаг. Тэндэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай бэшэгдэдэг ба үбһэ хуряалга дээрэ үзэгдэһэн дутагдалнууд хурсаар шүүмжэлэгдэдэг юм.

Мүнөө 200 гаран центнер силос дарагдаад, 1000 үлүүтэй центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд байна. Гэбэшье, силос даралга ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ һургуулиин багшанар, пионернүүд угаа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Гэхэ зуура, партийна организациимнай хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии. Манай коммунистнууд ажалай эмхидхэлые ба жаяг заршамые зарим бригадануудта үшөө дээшэлүүлжэ шадаагүй. Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын байдалай асуудалнуудаар лекцинүүд болон элидхэлнүүд бурят хэлэн дээрэ огто хэгдэнэгүй. Мүн үбһэ хуряалгада ябагшадта кинокартинануудые ба зүжэг наадан харуулагданагүй. Бригадануудтамнай кино харуулга эмхидхэхыень аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһагһаа хэдэнтэ бэшэ эриһэн байгаабди. Теэд манай энэ эрилтэ мүнөө болотор хангагданагүй.

Колхозойнгоо адуу малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн шухалын шухала зорилгоёо бэелүүлхын тула манай партийна организаци бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна.

Ц. Ринчинов,
Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партийна организациин секретарь.

Һуралсалай шэнэ жэлые эрхимээр угтахабди

Комсомолецуудай политическэ һуралсалай жэл дүүрэбэ. Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүн дээрэһээ харахада, ВЛКСМ-эй Бабушкинска горком комсомолецуудые ба залуушуулые политическэ хүмүүжүүлгээр зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна.

Нүхэр И. В. Сталинай биографи шудалха 4 кружок, 8 политкружогууд хүдэлмэрилөө. Эдэ кружогууд занятияа саг соонь эхилжэ, программна материалаа шудалжа дүүргээ. Пропагандистнууд нүхэд Двойных, Некрылов, Сыченко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг кружогууд һуралсалдаа амжалтануудые туйлаба. Тиихэдэ, комсомолецуудай ба залуушуулай зариманиинь партийна гэгээрэлэй сетьдэ һуралсаа.

Кондукторска резервын (секретариинь нүхэр Тарбаев), типографиин (секретариинь нүхэр Бердникова) ба бусад комсомольско организацинууд һуралсалые илангаяа эмхитэйгээр үнгэргөө. Комсомольско суглаанууд дээрэ һуралсал тухай асуудал хэдэн дахин табигдаһан байна.

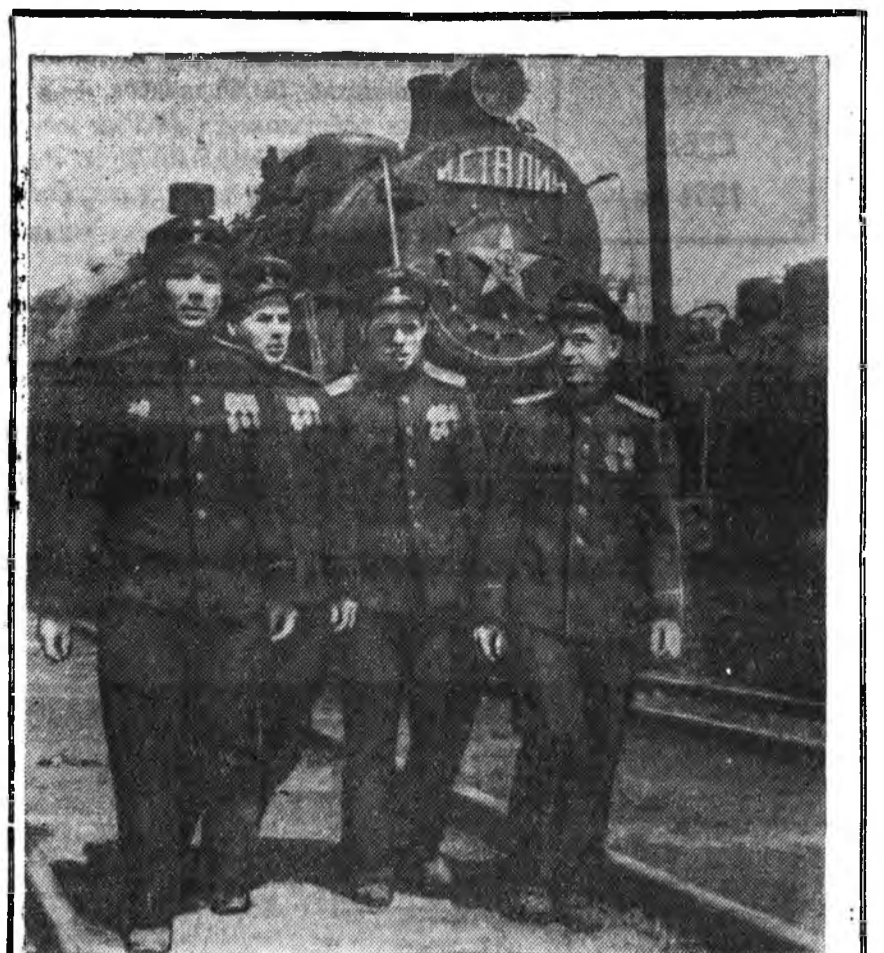
Хүдэлмэришэн залуушуулай дундаһаа 56 хүн үдэшын һургуулида һуража, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлээ.

Гэхэтэй хамта, комсомольско гэгээрэлэй һуралсалда ехэхэн дутагдалнуудай бии байһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зарим комсомольско организацинууд кружогуудта һурагшадые бүридүүлхэдээ алдуу гаргаһан байна. Комсомолецуудай политическэ ба юрэнхы эрдэмынь хараада абтаагүй байгаа. ВЛКСМ-эй горком комсомолецуудай идейно-политическэ хэмжээе ба юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ хэрэгые һайнаар хүтэлбэрилжэ үшөө шадаагүй.

Хэлхеэ холбооной городской конторын комсомольско организациин секретарь нүхэр Смирнов, горпищекомбинадай комсомольско организациин секретарь нүхэр Тараканова, хлебозаводой комсомольско организациин секретарь нүхэр Лукина гэгшэд политическэ гэгээрэлэй асуудалда тон багаар анхарал хандуулһан байна. Энээнэй эсэстэ, дурсагдагша комсомольско организацинуудай кружогуудай хүдэлмэри идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдөө.

Һуралсалай ерэхэ жэлдэ эдэ дутагдалнуудаа дабтангүйгөөр, комсомолецууд ба залуушуулай политическэ гэгээрэлые эмхитэйгээр эхилхэ гээшэ манай шухала зорилго болоно. Олохон комсомольско организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл хэжэ эхилээ. Август һара болотор кружогууд ба политһургуулинуудта һураха һурагшадые бүридүүлжэ дүүргэхэ байнабди. Кружогуудай хүдэлмэриин эхилтэр пропагандистнуудай саг үргэлжын семинар эмхидхэгдэхэ байна.

В. Томилов,
ВЛКСМ-эй Бабушкинска горкомой секретарь.

Новосибирск. Новосибирскэ паровозно деподо 4 ахадүүнэр Коротковтон алдаршанхай. Тэдэнэй эсэгэнь энэ депогой бии болоһонһоо хойшо тэндэ ажаллана, ехэ Василий хүбүүниинь 1918 ондо, Николай ба Георгий—30 жэлэй урда тээ, эгээн бага Владимир 25 жэлэй урда тээ тус деподо ерээ. Гурбан ахадүүнэр машинистнууд-конструкторнууд, Владимир—депогой ахалагша дежурна юм.

Патриодуул-түмэрзамшадай ажалые правительство үндэрөөр сэгнэбэ. Транспорт дээрэ үни удаан, зэмэгүй һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө Василий ба Николай Коротковтон Ленинэй орденуудаар, Владимир ба Георгий — Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа), Василий, Георгий, Николай ба Владимир Коротковтон.

ТАСС-эй фотохронико.

Түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэртэ

СТАХАНОВСКААР АЖАЛЛААД, КУЛЬТУРНААР АМАРНА

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллективэй олон мянган гэшүүдэй 40 процентһээ дээшэнь залуушуул юм. Тэрэ тоодо олон зуун комсомолецууд тоологдоно. Тэдэнэрэй дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд, үйлэдбэриин новаторнууд, дээдэ эрдэмтэй инженернүүд, техникүүд, конструкторнууд, үйлэдбэриин командирнууд олон бии.

Заводой теплоэлектроцентралиин комсомольско эхин организациин (секретариинь нүхэр Пелепягин) комсомолецууд ба залуушуул эршэтэ ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр халаан-сүүдхынгээ даалгабариие барандаа үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Эндэхи комсомолец бүхэн стахановскаар ажаллажа, ленинско-сталинска комсомолой гэшүүн байһан хүндэтэ нэрэзэргэеэ дээрэ үргэжэ ябадаг юм.

ВЛКСМ-эй гэшүүд нүхэд Михайлов, Агеева, Кириллова, Федотова, Грудинина болон бусад һара бүриингөө даалгабариие хододоо 200—250 процент хүрэтэр үлүүлэн дүүргэжэ, Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнэ. Иигэжэ тэдэнэр станциин бүхы гэшүүдэй дунда хүндэтэй хүнүүд болонхой. Тиихэдэ, комсомолка нүхэр Осипова заводой Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэхэһээ гадна, «Сталинска уряалай отличник» гэжэ значогоор шагнагдаа.

ТЭЦ-ын комсомольско организаци болбол ВЛКСМ-эй XI съездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, залуушуулай дунда коммунистическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээдгүй һайжаруулжа шадаа. Комсомольско нээмэл суглаанууд дээрэ залуушуулай ехээр һонирходог үйлэдбэриин, естественно-научна, политическэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Ушар иимэһээ станциин залуушуул тус суглаануудта олоороо, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Хүдэлмэри дээрэ стахановска ажалаараа шалгарһан, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг залуушуулай олонхинь ВЛКСМ-эй гэшүүд юм.

Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсадаг залуушуулай тоо үдэр бүри олошорно. Гүрэнэй нэгэшье түхэриг мүнгэ гаргашалангүйгөөр, имагтал комсомолецууд болон союзнабэшэ залуушуулай хүсөөр зунай спортивна талмай шэнээр байгуулагдаа. Тус талмай дээрэ волейболоор наадажа, үндэрые ба утые харайжа, сүлөөтэй сагаа зугаатайгаар үнгэргэхэ бүхы услови бии болгогдоо. Станциин комсомолецууд союзнабэшэ залуушуултай хамта городкинуудые ба дискэнүүдые шэдэхэ талмай мүнөө хэжэ эхилээ. Энэ хүдэлмэриие июль һара соо заатагүй дүүргэхэ байна.

Комсомольско организациин үүсхэлээр залуушуулай вечер үнгэргэгдэнэ. Тэрэшэлэн кино ба театрта коллективнээр хэдэн дахин ошоһон байха юм.

Тус станциин залуушуул уран-һайханай самодеятельностиин кружогто эдэбхитэйгээр хабаадажа, ПВЗ-гэй хэдэн олон цехүүдтэ зүжэг наада ба концерт нэгэтэ бэшэ харуулһан байна. Мүн культурын Ордон ба парк соо олон дахин концерт табиһан байха юм.

Иигэжэ стахановскаар ажалладаг ба культурнаар сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг түрүү предприятиин комсомольско-залуушуулай коллективһээ республикын бусад предприятинуудай комсомолецууд болон залуушуул жэшээ абамаар байна.

Г. Нимбуев.

Мүрысэгшэдэй амжалта

Түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан Улан-Удын вагонно депогой хүдэлмэришэд вагон заһабарилха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ июнь һарын түсэб 166 процент дүүргэдээ.

Стахановецуудай түрүү методые халан абаһан электросварщик, коммунист нүхэр Андрей Баранов, түмэршэ дархан нүхэр Василий Авдеев гэгшэд үдэртөө 3,5—4 нормо дүүргэнэ. Тиихэдэ, модошо дархашуул нүхэд Пластинин Шабаев хоёр мүн лэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилдэг болонхой.

Тус коллективэй гэшүүдэй 50 процентнь стахановецууд юм. Мастер, коммунист нүхэр Шитинэй хүтэлбэрилдэг вагон-хабсаралгын цехынхид социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ цехын слесарьнүүд, модошо дархашуул нүхэд Михеев, Пахомов, Павленко, Шелехов болон бусад үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэдэг болоо.

Мүрысэгшэдэй тоо эндэ үдэр ерэхэ бүри олошорно.

А. Звержевич.

Мүрысөөнэй дүн юу харуулааб

Республикын нютагай промышленностиин Министерствын «Металлоширпотреб» заводой коллективэй хамтын суглаан һаяшаг болоо. Хоёрдохи квартал соо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тус суглаан дээрэ гаргагдаба.

Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, түрүүшүүлэй методые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлһэн тус заводой хүдэлмэришэд хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые 119,9 процент дүүргэһэн байгаа. Тиихэдэ, июнь һарын программа 126 процент дүүргэгдээ.

Заводой инженернүүд, техникүүд болон стахановецууд үнгэрэгшэ квартал соо уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын олон дурадхал оруулһан байгаа. Эдэниие үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлхэдэ, 46.860 түхэригэй алмагта үгөө.

К. Левша.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө

Республикын колхозуудай түрүү һаалишад, фермэнүүд үнеэдһээ ашаг шэмэ ехээр абадаг болонхой. Гэбэшье, үшөөл олон колхозуудта үнеэдэйнь ашаг шэмэ бага байна. Тиимэһээ тэрээниие эрид дээшэлүүлхэ гээшэ шухала зорилго болоно. Үнеэдые һайнаар эдеэлүүлгэ хадаа тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ гол шухала удхашанартай юм. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулангүйгөөр ашаг шэмэ ехэтэй үнеэдэй һүрэг бии болгохын аргагүй. Жэшээнь, үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ муугаар эдеэлүүлдэг. колхозуудта үнеэд гансашье тэрэ үбэлдөө бэшэ, харин удаадахи зундаа бага һү үгэдэг гэжэ дүй дүршэл харуулна. Үбэлдөө муугаар тэжээгдэһэн үнеэд зундаа һайн бэлшээри дээрэ адуулагдабашье, һүнэйнгөө хахадһаань багые үгэдэг байна. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө тураһан үнеэдэй зундаа эдиһэн тэжээлэйнь ехэнхи хуби һүн болодоггүй, харин амидынь шэгнүүрэй дээшэлүүлгэдэ гарашадаг юм. Иимэһээ олон хэмжээ-ябуулгануудые бүрин бэелүүлһэнэй эсэстэ үнеэдэй ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэжэ болохо байна. Тэрээниие бэелүүлээд байхада колхозуудай һүнэй-товарна фермэ бүхэнэй үнеэн бүриһөө жэл соо 1500—2000 литр һүн һаагдадаг болохонь лабтай.

Һайн тэжээл, харууһан хэрэгтэй

Нютагай үүлтэрэй үнеэдые племенной бухада табижа, үүлтэрыень һайжаруулхада, үнеэдэй ашаг шэмэнь нилээд дээшэлдэг. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай племенной зарим фермэнүүдтэ симментальска бухада нютагай үүлтэрэй үнеэдые ороондо оруулжа, һайжаруулагдаһан үнеэдые абана. Эдэ үнеэд жэлдээ 2000 литр хүрэтэр һү үгэдэг болоһон байха юм. Иимэ үнеэдтэ тэжээлэй ехэ һайн услови байгуулбал, жэлдээ 3000—3500 литрһээ бага бэшэ һү үгэхэ байна. Юуб гэхэдэ, үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулха зуураа, тэдэниие муугаар эдеэлүүлбэл ямаршье үрэ гарахагүйнь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 17 жэлэй турша соо нютагай үүлтэрэй мал симментальска үүлтэрэй малаар һайжаруулагдажа байна. Тиигэбэшье, үнеэдэйнь ашаг шэмэ үшөөл бага байһан зандаа. Жэлдээ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө оройдоо 600—700 литр һүн һаагдадаг байна. Тэрээнһээ байтагай, һүнэйнь тоһолиг нютагай үүлтэрэй үнеэдэйхидэ орходоо бүри доошолһон байха юм. Иимэ байдал манай республикын бусадшье олон колхозно фермэнүүдтэ үзэгдэнэ. Энэ хадаа һайжаруулагдаһан малнуудые тэжээлэй ба харууһалгын муу условидо байлгаһан дээрэһээ болоо.

Мал хадаа бүхэли жэлэй турша соо һайн шанартай бүдүүн ба концентрированнэ тэжээлээр хангагдаха зэргэтэй. Зунай адуулганай үедэ бэлшээри дээрэһээ үнеэд эгээн шанартай тэжээл эдижэ, һүтэй болодог байна. Бэлшээриин ногоон белок, витамин ба минеральна бодосуудаар элбэг байдаг. Хэрбээ үнеэдые бэлшээри дээрэ зүбөөр адуулаад, үшөө нэмэлтэ концентрированнэ тэжээл бага зэргэ үгэлсөөд байгаа һаа, адуулганай үе соо һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1000—1200 килограммһаа бага бэшэ һүн һаагдаха байна.

Сабшалан һайжаруулха, үтэгжүүлхэ ба уһалха гээшэ ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада гол шухала һуури эзэлхэ зэргэтэй. Республикын суута луговод А. И. Батышев сабшалан харууһалха, үтэгжүүлхэ, уһалха талаар бүхы комплексые бэелүүлһэнэй ашаар 1950 ондо гектар бүриһөө 109 центнер үбһэ хуряагаа.

Бэлшээриин муу байгаа һаань, үнеэдтэ һая сабшагдаһан ногоо эдюулхэдэ болохо. Тэрэшэлэн колхоз бүхэндэ ногоон конвейер бии болгохын тула овес, вико-овесой холисо, тэжээлэй капуста тариха ёһотой. Энэ хадаа тэжээлэй рациониие олон янзын болгожо, үнеэдтэ һү оруулдаг байна. Шэмэтэ тэжээл хадаа үбэлжэлгын үедэ ногоон тэжээлэй орондо үнеэдтэ эдюулэгдэжэ, тэдэниие нилээд һүтэй болгодог юм. Гадна энэ тэжээл үнеэдые элеэндэ дуратай болгодог, хото соонь тэжээлэй буйлуулгые һайжаруулдаг байна. Иимэ тэжээл үбэлжэлгын үедэ малые мүн [illegible] үбшэнһөө хамгаалдаг. Манай [illegible] публикын колхозуудта шэмэт[illegible] жээл болгон турнепс, свекло, [illegible] таабха таригдадаг. Агротехни[illegible] һайнаар бэелүүлбэл, корне-клу[illegible] плодуудай үндэр ургаса хурья[illegible] ха байна. Жэшээнь, 1950 [illegible] малажалай туршалгын стан[illegible] ажахы га бүриһөө дунда [illegible] гээр 275 центнер тэжээлэй св[illegible] ба турнепс хуряагаа. Республи[illegible] олон колхозуудта сахарна св[illegible] амжалтатайгаар тарижа бо[illegible] юм. Юуб гэхэдэ, тэжээлэй све[illegible] до орходоо сахарна свёкло хоёр [illegible] хин ехэ хуурай бодосуудтай. [illegible] харна свеклые һайнаар хару[illegible] бал, гектарһаа 600 центнер хүр[illegible] ургаса абтадаг юм.

Силос хадаа үнеэдэй ашаг [illegible] мые дээшэлүүлгын нэгэн шу[illegible] зүйл мүн. Үбэлжэлгын үедэ [illegible] һайн шэмэтэ тэжээл болоно. [illegible] гоо хатаахын орондо силос [illegible] бал, тэжээлэйнь бодосууд ба[illegible] гээгдэдэг. Бэлшээрэер хомор [illegible] хозуудай зундаашье силос ма[illegible] эдюулхэдэнь болохо юм. Һүнэй[illegible] варна томонууд фермэтэй ко[illegible] зууд силоснэ хахад башнинуу[illegible] цементированнэ нүхэнүүд б[illegible] траншейнүүдые бариха ёһотой.

Колхозуудта фермэ шадарай [illegible] жээлэй севооборoдуудые ашаг[illegible] га хадаа культурануудай баяя[illegible] гасые бага гаргашатайгаар [illegible] ряажа, адуу малаа һайн шанар[illegible] тэжээлээр хангаха арга болон[illegible] олгохо байна.

Үнеэдэй ашаг шэмые дэ[illegible] лүүлхын түлөө гансашье тэжэ[illegible] запас ехээр байгуулха бэшэ, [illegible] тэрээниие зүбөөр хэрэглэхэ ёһо[illegible] Һаамхай үнеэдэй тэжээлэй [illegible] циондо үбһэн, корне-клубне[illegible] дууд, силос, концентрадууд ба [illegible] неральна тэжээл оруулагд[illegible] Хэрбээ үнеэнэй һүеэ нэмэ[illegible] һаань, тэжээлэйнь рационие ү[illegible] дээшэлүүлхэ, һүеэ нэмээхээ бо[illegible] һаань, рациониинь ондоо бол[illegible] хэрэгтэй.

400 килограмм амидын шэгн[illegible] тэй ба сүүдхэ бүри 3,8—4 проц[illegible] тоһолигтой 15 килограмм һү [illegible] дэг үнеэнэй эдихэ тэжээлэй [illegible] цион иимэ байха: нугын үбһэ[illegible] килограмм, силос—20, корне[illegible] —20, концентрированнэ тэжээ[illegible] 1,5 килограмм.

Үнеэ һааха тухай

Үнеэдые түрэлгэдэ һайн[illegible] бэлэдхэхэ гээшэ һү ехээр һаа[illegible] да ехэ удхашанартай. Түрэл[illegible] һайнаар бэлэдхэгдэһэн үнеэд а[illegible] шэмээ 40—50 процентээр дэ[illegible] лүүлдэг гэжэ олон фермэнүү[illegible] дүй дүршэл харуулна.

Үнеэнһээ ехэ һү һаахын т[illegible] тэдээниие гансашье һайнаар [illegible] жээхэ бэшэ, мүн зүбөөр [illegible] үдэрэй 3 дахин һааха хэр[illegible] тэй. Һаалишадай шадамар[illegible] һаадаг байгаа һаа, үнеэн тэж[illegible] лэйнгээ ехэнхи хубиие һүн бол[illegible] дог байна. Юуб гэхэдэ, һү һа[illegible] гын һайн техникэһээ дулдыда[illegible] һүнэй булшархайда һүн бол[illegible] продуктнууд ехээр ородог [illegible] Тэжээлгэ һаалга хоёр хооронд[illegible] таһаршагүй холбоотой. Үнеэд[illegible] һайнаар эдеэлүүлэнгүй ганса[illegible] һаалгын техникээр ашаг шэмы[illegible] дээшэлүүлхын аргагүй гэжэ хэн[illegible] шье мэдээжэ. Тиихэдэ һаалг[illegible] техникын муу байхада тэж[illegible] ехээр эдидэг үнеэд таргалжа, һү [illegible] гаар үгэдэг болоһоор саашадаа [illegible] ханай болошодог юм.

Үнеэ һаахадаа дэлэндэнь заа[illegible] массаж хэжэ байха ёһотой. Түрү[illegible] шынь массаж үнеэ һаажа эхил[illegible] урда тээ, хоёрдохинь һаалгын үе[illegible] ба гурбадахинь һаажа дүүргэх[illegible] урда тээ хэгдэдэг. Хоёрдохи үн[illegible] гээ һаажа дүүргээд, түрүүшын[illegible] үнеэндэ дахин ерэжэ, 50 — [illegible] грамм һү үшөө һаахада һа[illegible] Юуб гэхэдэ, һүүлшынь энэ һү[illegible] хэршье бага һаа, 12—15 проце[illegible] тоһолигтой байдаг.

Үнеэнэй ашаг шэмые дээш[illegible] лүүлгэдэ зоотехническэ хэмжэ[illegible] ябуулганууд: гэрэлтэй, хуурай, һа[illegible] вентиляцитай, дэбисхэртэй байр[illegible] һайн шанартай уһан, мүн тэрэш[illegible] лэн һаалишадай хүдэлмэриие т[illegible] сэблэлгэ, тоо бүридхэл ба соци[illegible] листическэ мүрысөөн угаа [illegible] удхашанартай байха юм.

А. Виноградов, Сэлэнг[illegible] госплемрассадни[illegible] директор.

„Бурят-Монголой үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

„Тобшо сигналнууд“

Манай газетын июниин 30-най номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуута» колхозой ажалшад почто хожомдожо абана гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Мухаршэбэрэй аймагай хэлхеэ холбооной конторын манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд то[illegible] роо. «Улаан Шулуута» колхо[illegible] ажалшадта почто саг соонь хүр[illegible] хэ талаар хэмжээ абтаба. Колхо[illegible] правлени почтальон томилхо ба [illegible] рээндэ мори даалгажа үгэхэ боло[illegible] Газетэ захигша Даба Цылкоев[illegible] абтаагүй газетэнүүдынь хүргэг[illegible] һэн байна.

Ехэ хэрэгые эхилэгшэ

...родой электротехникын эсэгэ ...ий Владимирович Петровой ...өөр 190 жэл июлиин 19-дэ ...хэнь.

1761 ондо Петров Курска губер... Обояна городто түрөө һэн. ... болбол Харьковта, удаань ...ербургын багшанарай семина... һураһан байна. Семинарияа ...гэнгүйгөөр, математикын ба ...кын багшаар хүдэлмэрилжэ ... һэн. 1788 ондо Петров ...наул город ерэжэ, 5 жэл баг...р хүдэлмэрилөө. Баян дүй дүр...тэй эрхим багша байһан тула... тэрэнии Петербургска меди...хирургическа училищиин багша ...гоо һэн. Тус училищи 1795 ондо ...ико-хирургическа Академи бол...жо, Петров физикын кафед... хүтэлбэрилөө бэлэй. Тэндэ ...тров 41 жэлэй туршада научна ... педагогическа хүдэлмэри хэһэн ...иха юм. 1808 ондо Василий Вла...мирович Петербургска наука...удай Академиин гэшүүнээр һун...даа һэн.

Петров хадаа Россида физикэ ...гын шэнэ шэглэлэй үндэһэ һуу...е табигша мүн. Тиихэдэ фи...кын кабинедүүдтэнь элдэб при...нууд ба һуралсалай хэрэгсэл...уд тон хомор байгаа. Петровой ...мтэй хүдэлмэриин ашаар ка...недүүд һайнаар түхеэрэгдэһэн ...йна. Олон приборнуудые тэрэ ...өө хэдэг һэн.

Петров угаа ехэ ба олон янзын ...учна хүдэлмэри хэһэн байгаа. ...родой наукын эсэгэ Ломоносов ...нгеэр Петров болбол өөрынгөө ...ал-ябуулгые түрэл орондоо зо...уулдаг һэн. Зохёолнуудаа өөрын...е арадта зорюулжа, имагтал ...род хэлэн дээрэ бэшэдэг байгаа.

Электротехникын, электрохи...ии ба физическэ оптикын талаар ...етров научна тон ехэ хүдэлмэри ...э.

Ломоносовой байгуулһан химидэ ...шэглэн Василий Владимирович ...нжэлгээ хэжэ, зүб теори зохёо...н байгаа. В. В. Петровой һургаа...й ёһоор советскэ эрдэмтэ С. И. ...вилов һурагшадтаяа хамта шэ...э түхэлэй электролампануудые — ...ярэй гэрэлэй лампануудые зо...огоо.

1800 ондо электрическэ тогой эшэ үндэһэниинь болохо гальваническа элемент байгуулагдаа һэн. 1802 оной апрельдэ Петров 2100 элементнүүдһээ бүридэһэн томо батарей зохёожо, олон туршалгануудые хэһэн байна. Тиигэжэ эрдэмтэ вольтово дуга гэдэг электрическэ дугае нээгээ юм. Энээн тухайгаа «Вольтово туршалганууд— гальвания тухай мэдээсэлнүүд» гэһэн зохёол бэшэжэ, 1803 ондо хэблэн гаргаһан байна.

Электрическэ дугагай хүсөөр гэр байра гэрэлтүүлжэ, металл хайлуулжа ба гагнажа болохо юм гэжэ Петров элдэб туршалгануудые хэһэнэй эсэстэ тайлбарилһан байгаа. Мүнөө сагта тус дуга электрын гэрэл үгэнэ, тэрэшэлэн электрометаллургида ба электрогагналгада хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ тэрэ манай социалистическэ ажаһын үйлэдбэриин технологическа бүхы процессүүдтэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой.

Хаанта засагай үедэ Василий Владимирович Петровой зохёолнууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Гальваническа электричество тухай зохёол соогоо Петров иигэжэ бэшэнэ: «Гэгээрүүлэгдэһэн ба оролдосо ехэтэй физигүүд минии зохёолнуудые үнэн зүб гэжэ хэзээ нэгэтэ зүбшөөрхэ ёһотой гэжэ һананаб». Эдэ хэдэхэн үгэнүүдээр Петров уйдхарта һанал бодолоо хэлэжэ, тэрэ үедэ алдар габьяагайнгаа тоогдодоггүй байһыень мэдүүлһэн байна.

Имагтал советскэ засагай үедэ ехэ эрдэмтэ Василий Владимирович Петровой научна ажал-ябуулга үндэрөөр сэгнэгдээ. Петровой наһа бараһаар 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, 1934 ондо Молотовой нэрэмжэтэ Московско энергетическэ институдай светотехническэ лабораторидо Василий Владимирович Петровой нэрэ олгогдоһон ба институдтань Петровой нэрэмжэтэ жэл бүри үгтэдэг шан бии болгогдоһон байна.

Советскэ физигүүд ба электротехнигүүд Петровой эхилһэн шэнжэлгые социалистическэ Эхэ оронойнгоо аша туһада улам саашань амжалтатайгаар хүгжөөнэ.

И. Тяжелов.

Молотовско область. К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ горно-шахтна түхеэрэлгын Александровско машина бүтээлгын завод дээрэ электровозно цехын коллектив ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Шахтерой Үдэрэй хүндэлэлдэ мүрысэн Г. К. Брикуновай халаан үдэрэйнгөө даалгабарииe 300—400 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электровозуудые хабсаруулгын халаанай начальник Г. К. Брикунов (түрүү зэргэдэ) ба электрик У. Я. Дубчинский гэгшэд электровоз хабсаргажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Механизмуудай хүсые дүүрэн ашаглаха

Курбын леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол модо шэрэхэ хоёрдохи кварталайнгаа түсэб 129 процент дүүргэхэһээ гадна, арба гаран мянган кубометр эрхим шанартай барилгын модо түсэбһөө гадуур шэрээ.

Модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, мүнөө эршээ улам зангидан хүдэлмэрилжэ байна. Модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб Сталинска Конституциин үдэртэ дүүргэхэ, тиигээд түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр барилгын модо шахтануудта ба шэнэ барилганuудта ашаалха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэл эхилэнхэй.

О. Дамдинов.

Тосхоной шарай хубилна

Сутайн сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой—Калиновка тосхондо (Мухаршэбэр) нёдондо жэл хүүгэдэй яслиин 2 гэр табигдаа һэн. Мүнөө хүдөөгэй магазинай шэнэ типовой байшан баригдажа байна.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ тус колхоз колхознигуудтаа хэдэн шэнэ байрануудые, малшадай байха гэрнүүдые бариха юм. Тэдэндэнь хэрэглэгдэхэ материалнууд бэлэдхэгдэнхэй. Мүнөө тэдэ барилгануудай модо хюрөөдэхэ рама тодхогдоод байна.

Мүн энэ жэлдэ тус тосхон радиотой ба телефонтой болгогдохо юм.

Д. Цыренов.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙ ПЛАКАТ-ВЫСТАВКЭ

Хизаар оронoo шэнжэлэлгын Улан-Удын музей Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай плакат-выставкэ олон тиражтайгаар хэблэн гаргажа, республикын колхозуудай малай фермэнүүд ба уншалгын байшангуудта эльгээбэ.

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые гүйсэд дүүргэхын түлөө республикын түрүү малшадай хэр зоригоор тэмсэжэ байһан тухайнь ...дэ хэлэгдэнэ.

Плакат хадаа энэ колхозой нэгэ түрүү фермын дүй дүршэлые харуулна. Энэ фермын һаалишад Очирова, Цырендоржиева, Будажапова гэгшэд 1950 он соо даажа байһан үнеэдэйнгээ түлнүүдые гарзалуулангүй түлжүүлһэн ба һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 гаран литр һү һааһан байха юм.

Түрүү малшадай жэшээгээр тус фермын һаалишад үнеэдээ һаахадаа зоотехническэ заабарие наринаар сахидаг байха юм. Жэшээлхэдэ, һаалишад үнеэдээ һаахынгаа урда тээ тэдэнэй дэлэнгые бүлеэн уһаар угаадаг ба сэбэр аршуулаар аршадаг, тэрэнэйнгээ һүүлээр дэлэнгүүдыень эльбэдэг байна. Энээниие плакадуудай зурагууд харуулна.

Плакат-выставкэ хадаа дээрэ дурсагдаһан колхозой хоёр мянгатанай хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолон, манай республикын малшадта һайн туһаламжа болохо байна.

Д. Бажеев.

Гахайнуудые шахажа таргалуулха

Гахай үсхэбэрилгэ хадаа мал ажалай олзо доходтой һалбаринуудай нэгэниинь мүн. Гэбэшье, республикын олон колхозуудта гахай үсхэбэрилгэ ехэ мууса эрхилэгдэнэ. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ гахайн мяхан тон бага тушаагдаа.

Энэ жэлдэ эбэртэ бодо мал ба хони үсхэбэрилгөөр гүрэнэй түсэб дүүргэхын тула тарган, салатай гахайн мяха гүрэндэ тушаажа, олон толгой үхэр малаа колхозуудтаа үлөөхэ зорилго табигдана. Тиимэһээ энэ жэлдэ гахайн тоо толгой олошоруулха түсэбөө гахайн фермэ бүхэн үлүүлэн дүүргэхэ, шахажа таргалуулха гахайнуудые олошоруулха зорилготой. Ушар иимэһээ колхоз бүхэн 10—15 гахайтай шахалгын группануудые байгуулха, тиихэдэ гахай олонтой колхозуудта 2 — 3 иимэ группануудые илган бии болгохо шухала.

Бэлээр томо болодог, мяхалиг поршоонхонуудые зүбөөр илган олоод, шадамараар эдеэлүүлэн шахаха хэрэгтэй. Белогууд элбэгтэй ногоон тэжээл хоолдонь оруулалсаа һаа бэлээр таргалдаг гэжэ стахановецуудай дүй дүршэл ба практика харуулна. Үүлтэр һайнтай гахайнуудые үсхэбэрилжэ, зүбөөр шахан таргалуулаад гүрэндэ оруулагдаха мяханай ехэнхи хубииень гахайн мяхаар оруулхын түлөө колхоз бүриин гахайн фермэ тэмсэхэ уялгатай.

Гахайе шахажа таргалуулха гол зорилго хадаа мяха, сала элбэг ехээр абалга болоно. Малай мяханда орходоо гахайн мяхан үлүү һайн шанартай, амтагай, хоолтой, шэнгэсэтэй ба олон ондоогоор буйлуулхада — окорок, грудинка, бэкон болгоходо таарамжатай юм. Гахайн мяханай шанар хадаа үүлтэрһээ, наһанһаа, тарган туранхайһаа ба тэжээлэй шанарһаа дулдыдадаг. Шахажа таргалуулха гахайнуудые гурбан ондоо таһалжа, мяханай, салатай, мяханай-сальна, сальна группанууд болгодог юм.

Мяханайнь группада 3 һаратай поршоонхонуудые илгажа табиха ёһотой. Эдэ поршоонхонуудаа 9—11 һаратай болоторнь шахаад байбал, амидынь шэгнүүр 100—120 килограмм болодог. Эдээнии шахаха гол зорилго хадаа поршоонхын сүүдхэ бүриин шэгнүүрые ехэдхэжэ, богонихон болзор соо һайн шанартай мяха абалга болоно. Энэ группын гахайнуудта хартаабха шанаад эдюулжэ, мүн талха тарянай үлэгдэлөөр шахажа болоно. Тиихэдэ машиндаһан һү һагшадһантай холёод эдюулхэдэ илангаяа һайн. Машиндаһан һү садатарынь эдюулхэ хэрэгтэй.

Мяха-сальна гахайн группада 4 һаратай гү, али 30—40 килограмм амидын шэгнүүртэй поршоонхонуудые илгажа табидаг юм. Шахаха болзорынь 10—12 һараһаа доошо бэшэ байха, тиихэдэ гахай бүриин амидын шэгнүүр шахагдаад байхадаа 120—150 килограмм болохо ёһотой. Эдээнии орооһото культурын үлэгдэл, зунай сагта ногоон, машиндаһан һүн, мяханай үлэгдэл гэхэ мэтээр шахажа болоно. Шахадаг гахайнуудаа садатарнь эдеэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ түрүү гахайшадай дүй дүршэл харуулна. Тиихэдэ хоолыень олон янзаар, һайнаар буйлуулжа, эдихэ аяарнь бага багаханаар, үдэрэй 3—4 дахин эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Томо сагаан үүлтэртэй холимол үүлтэрэй поршоонхонуудые энэ группада шахахада түргөөр томо болодог байна.

Сальна группада хүгшэн эмэ гахайнуудые, түрэхөө болиһон залуу эмэ гахайнуудые ба мүн залуу эрэ гахайнуудые илгажа табиха хэрэгтэй. Тиихэдээ эрэ гахайнуудые заал һаа шэмхэхэ шухала. Иимэ группын гахайнуудые шахаха зорилго хадаа сала, дотор өөхэ ехээр абалга ба мяханайнь шанар һайжаруулга болоно. Углевод ехэтэй хоолоор иимэ гахайнуудые шахаха хэрэгтэй. Эдээнии 100 гаран хоногто шахаха ёһотой юм.

Шахагдаха гахайнуудта элдэб янзын хоол үгэхэ ёһотой. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республикын түрүү гахайшад зүбөөр харууһалан эдеэлүүлжэ шадаһанай ашаар шахабариин гахайн сүүдхэ бүриин шэгнүүрые ехээр дээшэлүүлһэн, һайн шанартай мяха абаһан байна.

Шахабариин группые тарган гахайнуудай хүшэнэйнь, наһанайнь зэргээр илгахые дурадхагдана. Тиихэдэ гахайнуудаа тусхай тогтоогдоһон саг соонь, үдэрэй 3—4 дахин, тусгаар бэлэдхэһэн кормушка сооһоо эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Эдеэлүүлжэ байхадаа гахайда уулгаха сэбэр уһа тэбшэ соо хододоо байлгаха шухала. Гахайда наһанайнь зэргээр 20—30 грамм минеральна дабһа үдэр бүри үгэлсэхэдэ һайн. Тиихэдэ гахайн хоолдо витаминуудые хэрэглэлсэхэ хэрэгтэй. Витаминууд хадаа тэжээлэй зүйлнүүдые бэлээр шэнгээдэг юм. Шахажа байха үедөө түрүүшээр гахайнуудаа 30—40 минута соо газаагуур ябуулха, шахаха болзоройнгоо дүүрэхэ болоходо гаргахаа болихо хэрэгтэй. Эдеэлдэг тэбшыень тон сэбэр байлгаха шухала. Тиихэдэ гахайнуудаа 15 хоног соо нэгэ дахин угаажа байхада бэлээр томожодог.

Гахайнуудые түргэнөөр таргалуулхын тула эрыень шэмхэдэг, тиихэдэ шахаха болзорой 1,5 — 2 һара үлөөд байхада эмэ гахайнуудые ороондо оруулдаг юм. Имагтал һайн хоол эдюулээ хада таргаласатай байдаг. Зунай сагта гахай халуун хоол дурагүйгөөр эдидэг. Тиимэһээ энэ үедэ һая ургажа байһан ногооe жэжэхэнээр хэршээд, концентрадтай холижо эдюулхэдэ дуратайгаар эдидэг байна.

Манай республикын колхозуудай эрхэ байдалда хабар ба зунай сагта гахайнуудые шахахадаа машиндаһан һү һагшадһантай холижо эдюулхэдэ таарамжатай. Хартаабха шадаал һаа шанаад эдюулээ хада һайн байдаг. Нэгэ поршоонходо үдэр бүри 2—3 килограмм концентрат (һагшадаһа), 6 килограмм тухай хартаабха, 1 килограмм капуста, свёкло, морковь, ногоо эдюулжэ болохо байна. Эдисэтэй болгохын тула гахайн хоолые эһээхэдэ, бүтүү амһарта соо ууралтуулан шанахада, дабһалхада болоно.

Манай республикын олон колхозууд гахайнуудые зоотехническэ наукын эрилтэнүүдэй ёһоор харууһалан шахаһанай, түрүү гахайшадай дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар шахаха группын гахайнуудай сүүдхэ бүриин шэгнүүр нилээд дээшэлүүлдэг, гахайн мяха улам ехээр гүрэндэ оруулдаг болоо.

Баргажанай, Хориин, Сэлэнгын ба Кяхтын аймагуудай колхозууд гахайнуудые шахажа таргалуулха талаар тогтоогдоһон түсэбөө дүүргээ. СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Сычевой хүтэлбэрилдэг Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд (Байкало-Кудара) 90—100 килограмм амидын шэгнүүртэй, тарган гахайнуудые гүрэндэ оруулһан байна. Түнхэнэй аймагай «Красный Пахарь» Молотовой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд, Бичурын аймагай «Красное знамя труда», Молотовой нэрэмжэтэ ба «Безбожник» колхозууд орооһоной үлэгдэл ба машиндаһан һү эдюулжэ, гахайнуудые һайнаар таргалуулһан ба сүүдхэ бүриинь амидын шэгнүүрые ехээр дээшэлүүлһэн байха юм.

Зэдын аймагай томодхогдоһон «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жигмытов) гахай шахан таргалуулалга зүбөөр эмхидхээ. Бүри хабар эртэһээ захалаад машиндаһан һү һагшадаһантай холижо, гахайнуудтаа эдеэлүүлэн шахаһан байна. Мүн һаамхай үнеэдэй гүүртэ бүхэндэ 3—5 поршоонхонуудые хубаажа үгөөд шахуулжа байна.

Зунай сагта, намар хүйтэн болотор гахайнуудые шахахын тула машиндаһан гү, ногоо, тарянай үлэгдэл зүбөөр хэрэглэхыень колхоз бүхэндэ дурадхагдана. Зунай сагта гахайда ногоо үгэлсэхэ угаа шухала. Юуб гэхэдэ, ногоон тэжээл үнэтэ зүйлнүүдээр баян, тиимэһээ шэнгэсэтэй, витаминуудаар элбэг байдаг. Зундаа поршоонхонуудые бэлшээхэдэ бэлээр томожодог, мяхажажа тобир бэетэй болодог, элүүр энхэ ябадаг юм.

Зунай сагта шахабариин гахайнуудта таарамжатай байра хэрэгтэй. Нара һалхинһаа халхалһан һарабша, хура бороотой үедэ байха байра бариха шухала. Һайн ногоотой газарта гахайнуудые бэлшээхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлдэ гахайнуудые шахажа таргалуулха түсэбөө дүүргэжэ, гүрэндэ тарган, салатай мяха оруулха гээшэ малажал хүгжөөхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэлгын шухала услови мүн.

В. Мададаев, зоотехник.

КОМБАЙНААР ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН РЕЗЕРВНҮҮД

Таряа хуряалга ойротожо байна. «Талын корабльнууд» — комбайнууд гүрэнэймнай урда зүгэй районуудай поли дээрэ мүнөө таряа хуряажа захалаа.

«Хуряалга гээшэ сезонно хэрэг, тэрэ хүлеэхэ дурагүй юм. Саг соонь хуряагаа һаа, — шүүхэш, гээгдээ һаа, — алдахаш», — гэжэ 1935 ондо түрүү комбайнернуудай зүблөөн дээрэ нүхэр Сталин заагаа һэн.

Хүдөө ажахын механизациин научно-шэнжэлэлгын институдай мэдээнэй ёһоор, нэгэ хүнэй серпээр хуряаһантай сасуулбал, комбайнаар хуряахада ажалай бүтээсэ 163 дахин дээшэлдэг ба машинаа зүбөөр ябуулхада тарянай гээлтэ хоролтонь 12 дахин бага болодог юм.

Машинно-тракторна станцинууд хэдэн зуун мянган комбайнуудтай. Эдэнь гансахан орооһото культуранuудые хуряадаг бэшэ, харин техническэ ба үрһэтэ ногооной ургаса хуряадаг юм. Энэ жэлдэ манай ороной колхозуудай орооһото культурануудай 58 процент, наран сэсэгэй 82 процент ба үрһэтэ ногооной ургасын 68 процент комбайнаар хуряаглаха байна.

Советскэ машина бүтээгшэд хүдөө ажахын дүршэл ехэтэй хүнүүдэй хабаадалгатайгаар «Сталинец—6» гэжэ комбайнай ба «С—4» гэжэ самоходно комбайнай конструкци зохёогоо. Эдэ машинануудай конструкциие үшөө һайжаруулхын тула мүнөө хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Комбайн хадаа имагтал таряа хуряалгада аша туһатай машина байхаһаа гадна, комплексно хүдэлмэри бүтээдэг юм. Академик Вильямсын һургаалай ёһоор элдэб түхеэрэлгэ, зэр зэмсэгүүдые шагталаад, таряа хуряахатаяа хамта, соломо, михиинэ обоолон бухалладаг, лущильник ба предплужнигтай плугаар газарай хүрьһэ элдүүрилдэг машина юм.

Таряа хуряалга дээрэ комбайнова паркые зүбөөр, машиные бүхы хүсөөрнь ашаглаха гээшэ шухала зорилго мүн. Энээниие бэелүүлхэ ябадалда ажалай эмхидхэл шиидхэхы удхашанартай.

Баян техникые эрхимээр шудалһан, абажа ябаһан машинануудаа һайнаар мэдэдэг комбайнернууд таряа хуряахадаа, капиталай нэгэшье орондо үзэгдөөгүй ажалай үндэр бүтээсэ түйлаадаг байна. Холбогдоһон хоёр комбайнаар үдэр соогоо нормын ёһоор 20—28 гектар хуряаха аад, 60, 70 ба 80 гектар хуряадаг ябадал манай орондо юрын хэрэг болонхой.

Комбайнай үдэрэй ба сезоной дунда зэргын бүтээсэ жэл бүри дээшэлдэгшье һаа, үшөөл багашаг хэмжээндэ байна. Тиимэһээ комбайнернууд бултадаа түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ халан абаха уялгатай.

Минии комбайнераар хүдэлмэрилһэн саг соо манай агрегат Кубаньда 30 гаран мянган гектар таряа хуряаһан ба 2,5 миллион шахуу пүүд орооһо бункерһаа үгэһэн байна.

Комбайнер бүхэн ажалайнгаа бүтээсэ хэдэн дахин дээшэлүүлхэ аргатай гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл харуулна. Техникэ һайтар шудалаад, ажалай түрүү методые хэрэглэжэ шадаһан хүн үндэр бүтээсэ түйлахань лабтай. Сезоной үндэр бүтээсэ хадаа агрегадай сүүдхэ бүхэнэй үндэр бүтээсэһээ бүридэдэг, тиихэдэ сүүдхэ бүхэнэй үндэр бүтээсэнь машинын час бүриин хүдэлмэриһөө дам бүридэдэг, Имагтал иимэ ажалһаа комбайнай бүтээсэ дээшэлдэг гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Тиихэдэ комбайнай үдэрэй бүтээсэ хадаа тэрэнэй отолхо аппарадай абасаһаа, скоростьһоо, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэһэнһээ дулдыдадаг.

Комбайнай отолдог аппарадые хүсэдөөр табиха, шадаал һаа түргэн скоростёорнь ябуулха, аргатайдаа һүни хүдэлмэрилсэхэ, хүдэлмэриин үедэ агрегадай зогсолго хороохо, техническэ харууһанай үедэ удаан миин байлгахагүй, иишэ тиишэнь дэмы ябуулхаа болюулхада комбайнай бүтээсэ хараа байса дээшэлдэг байна.

Манай агрегат хоёр комбайн холбоод, ЧТЗ трактораар жүдхүүлдэг. Отолдог аппарадаа хүсэдөөр табяад хададагбди. Хуряалгын түрүүшын үдэр машинаа туршахадаа отолдог аппарадаа хүсэд табингүй ябадагбди.

Агрегадай ябасын скорость түргэдхэхэ гээшэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хоёрдохи нүхэсэл мүн. Түргэн скоростёор ябуулхадаа комбайнер үлэмжэ ехээр хүдэлмэрилдэг, тиихэдэ агрегадаа, хадаха участогаа нарин нигтаар бэлэдхэхэ, бүхы механизмуудаа һайнаар тааруулха ба тэдэнэйнгээ хойноһоо наряар хаража ябаха болоно. Тарянай ургасаһаа ба газарай тэгшэ бэшэһээ дулдыдан скоростёо түргэн удаан болгожо һураха шухала. Дүй дүршэл ехэтэй тракторист болон комбайнер хуряалгынгаа шанар муудхаангүй ямар газарта скоростёо түргэдхэхэ ба аалидхахаа һайн мэдэдэг юм.

Комбайнаа түхэреэн сүүдхэ соо ябуулха гээшэ комбайнова агрегадай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба гээлтэ хоролтотой тэмсэхэ ябадалай гурбадахи шухала услови мүн. Шүүдэргүйдэ манай агрегат һүниндөө хададаг. Һүни хүдэлмэрилхын тула комбайнуудай моторнууд дээрэ динамо һуулгаад, лампочкануудаар гэрэлтүүлжэ хүдэлмэрилдэгбди. Буртаг үбһэгүй, шэнгэншэг таряа һүниндөө хуряахада һайн.

Хүдэлмэриин саг имагтал зүбөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэл хадаа комбайнай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тон шухала үшөө нэгэ услови мүн. Эндэл илангаяа ехэ резервнүүд бии юм

Машинануудаа таһалгаряагүйгөөр ябуулхын тула олон хэмжээнүүдые манай коллектив хэдэг байна. Таряа хуряалгын бүри урда тээ бидэнэр трактор ба комбайнаа нарин нигтаар бэлэдхэдэгбди. Комбайнуудаа бэлэн болгоод, хадагалаанда үгэдэгбди. Тиигээд хабар машинануудаа дахяад һайтар хаража шалгажа үзөөд, дутагдалнуудтай байгаа һаань заһадаг байнабди. Багашье юумэ обёоронгүй орхёо һаа, һүүлдэ эгээл үнэтэй ехэ саг дэмы хаягдадаг. Тиихэдэ агрегадта хүдэлмэрилэлсэхэ хүнүүдые зүбөөр олоод, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула хододоо оролдохо хэрэгтэй. Комбайнай байгуулалта, тэрэнии тааруулга мэдэхэ, тиигээд ходо тохёолдодог дутагдалнуудые бэлээр усадхажа шадаха хүнүүд манай агрегадта хүдэлмэрилдэг. Минии хүдэлмэрилжэ ябаһан саг соо манай агрегадһаа орон соогоо суутай комбайнернууд урган гараа. Жэшээнь, Социалистическэ Ажалай Геройнууд, Сталинска шангай лауреадууд Н. Н. Кабан, К. И. Вороная, П. В. Ефимова ба бусад болоно.

Комбайнер хадаа ябаха полинуудаа һайтар мэдэхэ ёһотой. Манай агрегат тарянажалай бригада хоёр хоорондоо ажалай хани барисаатай. Комбайнаар хуряагдаха полинуудай буртаг үбһэ, шулуу ба машина һаатуулжа болохо бусад бог буртагые колхознигууд һайтар сэбэрлэдэг.

Загоноо зүбөөр гаргаха гээшэ комбайнай хүдэлмэридэ ехэ удхашанартай. Зүбөөр татаһан загон хадаа хүдэлмэриин саг дүүрэнээр хэрэглэхэдэ туһатай ба эрьелдэхэдэ таряан гээгдэсэгүй байдаг. Шадаал һаа загонууд ута байгаа һаа һайн. Дүй дүршэл ехэтэй комбайнер эрьелдэхэ зуураа миил 30 секунда гээдэг гэжэ тодорхойлогдоһон байна. Тиимэ хадань комбайнаа шадаал һаа үсөө эрьелдүүлхэ хэрэгтэй. Загоной утань үргэнһөө 6—8 дахин ута байгаа һаа үсөөн эрьелдэлгэтэй байха болоно. Хүдэлмэриин саг гамнахын тула бункерай орооһо ябууд дундань эюулжэ абаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, комбайн байлгажа бункерай орооһо эюулхэдэ, хүдэлмэриин сагай 25—40 процент һаладаг байна.

Агрегадай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула бидэнэр үшөө 1936 онһоо эхилжэ, комбайнай моторой радиаторта ябууд дундань уһа эюулнэбди. Энээнэй тулада комбайн дээрээ 40 литр уһанай багтаха бак крантайгаар түхеэрэнхэйбди. Энээнһээ моторой радиатор руу резиновэ шланг татагданхай. Бак соохи уһанай дууһахада машинаа байлгажа 8—10 минута соо уһа эюулдэгбди. Иигэжэ сагаа гамнадагбди.

Комбайнууд болон трактортаа түргэнөөр аад, һайнаар техническэ харууһа хэхэ гээшэ баһал шухала. Манай агрегадые хангадаг хүнүүд техническэ харууһа хэдэг байна. Тиихэдээ хүнүүдэй уялганuудынь хоорондоо илгаатай.

Сталинска шангай лауреат, суута машинист Николай Бредюк гэгшын дүй дүршэл хэрэглэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ эгээл түрүүшынхеэ манай агрегат хүдэлмэреэ часай графигаар эмхидхэһэн байна. «Гээһэн часаа жэл соо хүсэхэгүйш» гэһэн арадай оньһон үгэ Кубаньда бии. Энэнь тарянай хуряалгадал тудалдаха байна. Үнэхөөрөөшье, часшье гээгээ һаа тон ехэ таряан гээгдэхэ байна бшуу. Тиимэһээ комбайнова агрегадта хүдэлмэрилхэдөө манай коллективэйхид минута бүхэниие гамнадаг юм.

Часай графигаар хүдэлмэрилгын гол удха юуб гэбэл, комбайнер ба тракторист бүхэн сүүдхэ соогоо өөһэдынгөө хүдэлмэри шалгажа, сагай резервнүүдые оложо, ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг байна. «Сталинец—6» гэжэ хоёр комбайнуудые холбоод, часай графигаар хүдэлмэрилжэ, бидэнэр сүүдхэ соогоо 80 гектар хүрэтэр хуряагаа һэмди. Таряае гээлтэгүйгөөр хуряаха гээшэ эгээл шухала зорилго мүн. Тиимэһээ комбайнер декэ ба барабанаа зүбөөр тааруулха, зерноуловительтай ябаха ёһотой.

Таряан болбол манай ороной баялиг мүн. Тэрээниие гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха гээшэ комбайнер бүхэнэй арюун уялга мүн.

К. А. Борин.

Социалистическэ Ажалай Герой, Сталинска шангай лауреат.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 16. (ТАСС). Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратанай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, дайшалхы операцинуудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 16-да мэдээсэбэ.

Фронтын зарим участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановска армиин атакануудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо, тэдээндэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июлиин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Пхеньянһаа иигэжэ дамжуулна:

Корейскэ фронтын штабһаа Синьхуа агентствын корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 4-дэхи заседани корейскэ сагаар июлиин 16-най 9 часта эхилээд, 12 час 50 минутада түгэсэбэ.

Заседани дээрэ зүблэхэ зүйлые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

5-дахи заседани июлиин 17-ной 10 часта болохо байна.

Хитадта мүнгэнэй системые нэгэ түхэлтэй болголго тушаа

ПЕКИН, (ТАСС). Хитадай арадай республикын гүрэнэй захиргаанай Совет Зүүн-Хойто Хитадта ба Дотоодо Монголой автономно областьдо нютагай мүнгэнэй оронда арадай банкын юаниие эрьесэдэ оруулха тухай тогтоол гаргаһан байгаа. Мүнөө Зүүн-Хойто Хитадта мүнгэнэй системэ бүрин нэгэ түхэлтэй болгогдоо, энэнь тус ороной индустриальна ехэ районой экономикын хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлбэ.

«Женьминьжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнгэнэй единэ системые бии болгоһоной һүүлээр рыногуудтэхи сэнгүүд тогтомол болоо, промышленностиин бүхы һалбаринуудай тодорхой хүгжэлтэ харагдана. Гүрэнэй валютада арад ниитын этигэл найдабаринь ургаа. Зүүн-Хойто Хитадай ба ороной бусад районуудай хоорондо товар андалдалга нилээд һайжараа. (ТАСС).

Американска авиационно заводто тэһэрэлгэ болобо

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 15. (ТАСС). Индианаполисһаа Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ зорюулагдаһан реактивна двигательнүүдые бүтээдэг «Дженерал электрик» фирмэдэ харьяатай «Аллисон» гэжэ ехэ заводто тэһэрэлгэ ба түймэр болоо. Тэһэрэлгын үедэ 6-һаа үсөөн бэшэ хүн үхөө, хэдэн хүн ехээр шархатаа.

Монгол арадай революциин 30 жэлэй ойн һайндэрэй баяр ёһолол дүүрэбэ

УЛАН-БАТОР, июлиин 15. (ТАСС). Монгол арадай революциин 30 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан баяр ёһолол табан үдэр үргэлжэлөөд, Улан-Баторай наадамай стадион дээрэ мүнөөдэр дүүрээ. Наадамай түгэсхэлдэ угаа олон хүн суглараһан байба. Правительственна трибуна дээрэ — маршал Чойбалсан түрүүтэй Монгол арадай республикын правительствын ба Монгол арадай-революционно партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, М. П. Тарасов түрүүтэй Советскэ Союзай правительственна делегаци, Хитадай арадай республикын, Корейскэ арадай-демократическа республикын, арадай демократиин оронуудай, Германска демократическа республикын правительственна делегацинууд, СССР-һээ МНР-тэ байгаа онсо ба бүрин эрхэтэ посол Ю. К. Приходов, Хитадай арадай республикын ба Корейскэ арадай-демократическа республикын посолнууд байба. Трибунанууд дээрэ — министрнүүд ба МНР-эй арадай Ехэ хуралай президиумэй гэшүүд, ниитын элитэ ажал-ябуулагшад, культурын, наукын ба искусствын ажал-ябуулагшад, үйлэдбэриин эрхим ударнигууд, ороной алдарта малшад байба.

Һайндэрэй баяр ёһололой дүүрэхэдэ, МНР-эй арадай Ехэ хуралай президиумэй түрүүлэгшэ Бумацэнде үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: «Бүхы монгол арад хадаа арадай революциин 30 жэлэй ойн агууехэ һайндэрые баяр жаб-халантайгаар тэмдэглэбэ. Арадай революциин 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ болоһон бүгэдэарадай баяр ёһолол өөрынгөө Эхэ орондо манай арадай хизааргүй үнэн байдагые, тэрэнэй үзэгдөөгүй ехэ морально-политическэ нэгэдэлые, өөрынгөө парти, правительство ба монгол арадай вождь маршал Чойбалсаниие тойрон нигтаар жагсаһые харуулаа.

Арадай революциин 30 жэлэй ойе һайндэрлэхэдээ, манай ороной ажалшад өөрынгөө агууехэ үнэн хани — Советскэ Союзда, өөрынгөө сэсэн мэргэн багша агууехэ Сталинда хизааргүй инаг дуратай ба үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалантай байһанаа харуулаа. Бодото ахадуүгэй туһаламжын түлөө, манай арад тухай агууехэ анхарал оролдолгынь түлөө советскэ арадта ба агууехэ Сталинда эгээн үнэн баяр баясхалангаа өөрынгөө арадай үмэнэһөө дахин дахин мэдүүлнэб».

Монгол арадай революциин 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ болоһон һайндэрэй баяр ёһололые дүүрэһэн дээрэ соносхоод, Бумацэнде советскэ ба монгол арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, агууехэ Сталинай хүндэлэлдэ юрөөл табиба. Наадамай талмай дээрэ суглараһан олон арбаад мянган ашалшад энэ юрөөлыень үни удаан альгаташалгаар ба амаршалгын хашхаралдаануудаар дэмжэбэ.

Улан-Батортахи Хитадай посольстводо уулзалга болобо

УЛАН-БАТОР, июлиин 16. (ТАСС). Хитадай арадай республикаһаа МНР-тэ байгаа онсо ба бүрин эрхэтэ Посол Цзи Я-тай Монгол арадай революциин 30 жэлэй ойн һайндэртэ Улан-Батор ерэһэн Хитадай арадай республикын правительственна делегациин хүндэлэлдэ үсэгэлдэр уулзалга хэбэ.

МНР-эй премьер-министр маршал Чойбалсан, МНР-эй арадай Ехэ хуралай Президиумэй түрүүлэгшэ Бумацэндэ, Монголой арадай-революционно партиин (МНРП) ЦК-гэй генеральна секретарь Цеденбал уулзалга дээрэ байлсаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. П. Тарасов түрүүтэй советскэ правительственна делегаци, Хитадай арадай республикын правительственна делегаци, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын, арадай демократиин бусад оронуудай, Германска демократическа республикын правительственна делегацинууд, Советскэ Союзай, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба ондоо оронуудай посолнууд мүн лэ байлсаа.

Уулзалгань халуун хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Баруун германска промышленнигууд Зүүн Европотой ба Хитадтай худалдаа наймаа үргэдхэхые эринэ

ГААГА, июлиин 15. (ТАСС). Боннско правительствын хүдөө ажахын министерствын урдын албахаагшадай ба промышленнигуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн Зүүн Европотой ба Хитадай арадай республикатай худалдаа наймаа хэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада һая болоо гэжэ «Де ваархейд» газетын корреспондент Баруун Германиһаа дамжуулна.

Зүүн Европотой худалдаа наймаанай харилсаануудые зогсоолго хадаа Баруун Германиин экономикодо муугаар нүлөөлхэ ба Баруун Германиин промышленностиин нормальна хүгжэхэ үндэһэ һуури болоһон доходуудай баян оролгые үгы хэхэ байна гэжэ промышленнигууд тэмдэглэбэ. «США-гэй хорилто хадаа американецууд германска промышленностиин интересүүдые анхарангүйгөөр, өөһэдынгөө нарин интересүүдые хамгаална гэжэ харуулна» гэжэ «немецкэ промышленностиин Союзай» президент мэдүүлбэ. Баруун Европын промышленнигуудай конференци зарлажа, тэрээн дээрэ Советскэ Союзтай, арадай демократиин оронуудтай ба Хитадай арадай республикатай худалдаа наймаанай харилсаануудые үргэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхыень ажахын министр Эрхард гэгшэдэ дурадхаба. Гэбэшье, Эрхард энэ дурадхалыень буруушаагаа.

Уласхоорондын 6-дахи кинофестиваль дээрэ

КАРЛОВЫ ВАРЫ, июлиин 15. (ТАСС). Үсэгэлдэр, Карловы Вары городто, уласхоорондын кинофестиваль дээрэ «Донецкэ шахтёрнууд» гэжэ советскэ уранһайханай үнгэтэ фильм харуулагдаа. Фильм харуулалга имагта ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ. Харагшад хадаа нүхэр Сталинтай нэгэ саг үедэ ябаха гээшэ ямар ехэ зол гээшэб гэһэн советскэ шахтер Недолиин үгэнүүдые нэрьемэ альгаташалгаар угтаа. Фильмын дүүрэхэдэ, харагшад хадаа советскэ арадай, советскэ киноискусствын хүндэлэлдэ үни удаан оваци хэбэ.

«Советскэ Армени» ба «Советскэ Татари» гэжэ советскэ документальна үнгэтэ фильмнүүд ехэ амжалтатайгаар харуулагдаба. «Варшавска премьера» гэжэ польско уранһайханай фильм халуунаар угтагдаа. Хитадай киностудинуудай гаргаһан «Корейскэ фронт тушаа кинохронико», «Хитадай арадуудай агууехэ нэгэдэл» гэһэн фильмнүүд харуулагдаба.

США-гэй компартиин 15 хүтэлбэрилэгшэд түлөөһэтэйгөөр сүлөөлэгдөө

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 15. (ТАСС). Федеральна апелляционно сүүдэй судья Хэнд гэгшэ «гражданска эрхэнүүдэй түлөө тэмсэлэй конгрессэй» зүгһөө компартиин 15 хүтэлбэрилэгшэдэй түлөө оруулагдаһан түлөөһые болюулһан доодо шатын федеральна сүүдэй гэшүүн Райен гэгшын шиидхэбэриие хуули буса гэжэ мэдэрээ. Тэрэнэй һүүлээр Райен хадаа тус организациин оруулһан түлөөһэтэйгөөр компартиин хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлхэ тухай захиралта үсэгэлдэр үгөө.

Компартиин 15 хүтэлбэрилэгшэд гараа гэнжэлэгдэн сүүдтэ асарагдаһан ба тэрэнэй һүүлээр түлөөһэтэйгөөр сүлөөдэ гаргагдаһан байна.

Эб найрамдал хамгаалха арадай суглаан Парижда нээгдээ

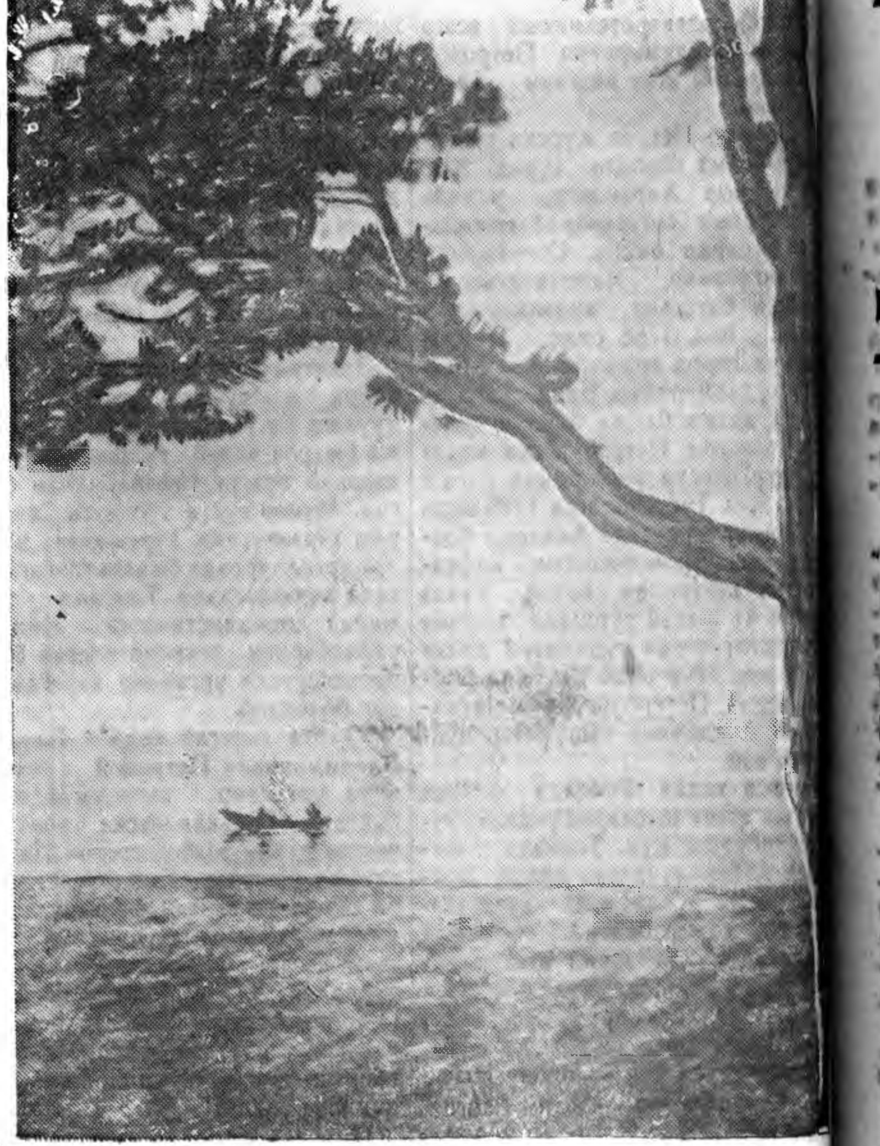
ПАРИЖ, июлиин 15. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалхын түлөө эб найрамдалай национальна Соведэй уряалаар эмхидхэгдэһэн арадай суглаан «Мютюалите» гэжэ парижска зал соо мүнөө үглөөгүүр нээгдэбэ.

Ороной 9 департаментнуудһаа ажалшадай һунгаһан 3000 гаран делегадууд агууехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада олон зуугаад мянган хүнүүдэй гар табяатай бюллетеньнүүдые эб найрамдалай национальна Соведтэ барюулхын тула эндэ ерэбэ.

Французска медицинскэ Академиин гэшүүн профессор Вейль-Алль эб найрамдал хамгаалха арадай суглаае нээгээ.

Национальна Соведэй үмэнэһөө Ив Фарж ехэ үгэ хэлэбэ.

Эб найрамдалай Пакт баталалга хадаа бүхы арадуудай, тэрэ тоодо манай ороной арадай шухала хэрэг мүн гэжэ Ив Фарж хэлээ.

БАЙКАЛ ДЭЭРЭ А. Мантаевай фото-этюд.

СПОРТ

Хүнгэн атлетикээр Якутска ба Бурят-Монголой АССР-нүүдэй спортсменүүдэй матчева уулзалга

Хүнгэн атлетикээр Бурят-Монголой ба Якутска АССР-нүүдэй спортсменүүдэй матчева мүрысөөн Улан-Удэ городто боложо, байгша июлиин 15-най үдэр дүүрэбэ. Эндэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй дамжуулгын кубок буляалдаһан байна.

Автономно республикануудай спортсменүүдэй мүрысөөн хоёр үдэр соо хани барисаанай халуун уулзалгаар үргэлжэлбэшье, мүн бэе бэеэ илалсахын түлөө эрид шанга спортивна тэмсэлээр үнгэрбэ.

БМАССР-эй гурбан шэнэ рекорднууд туйлагдаһан байна. Гэбэл, 100 метрын урилдаанда В. Голованов—10,8 секунда соо ерээ, А. Кузнецов 800 метрын урилдаанда 2:02,4 секунда соо ерээ. Энэ дистанциин хуушанайнь рекорд 1936 ондо 2:02,8 секунда соо ерэһэн Овчинников туйлаа һэн.

Хүнгэн атлетикээр мүрысөөнэй программануудай 20 номернуудһаа арбан долооень Бурят-Монголой спортсменүүд шүүһэн байна.

Якутска республикын түлөөлэгшэдһөө эхэнэрнүүдынь 800 метрын урилдалгаар, эрэшүүлынь гүйдэл дундаа гурба дахин харайлгаар шүүһэн ба 110 метртэ хаалтануудые дабажа гаралгаар нэгэдэхи хоёрдохи һууринууд хубаагдаһан байна.

Бурят-Монголой спортсменүүд хүнгэн атлетикын мүрысөөндэ дээрэ дурсагдаһан номернуудаар илажа гараа, гэбэл: Голованов 100 метрын урилдаанда, гүйдэл дундаа үндэрые ба утые харайлгада, Т... карев 400 метрын урилдаанда, А. Кузнецов 800 ба 5000 метрнүүдтэ урилдаанда, И. Малых диск копьё шэдэлгэдэ ба ядро түлхилгөөр илабад.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Шиш... ва, Дементьева, Петелина гэгшэд илаа.

Эхэнэрнүүдэй ба эрэшүүлэй гүйһэн 4×100 метрын эстафетэдэ БМАССР-эй физкультурнигууд илаһан байна.

Хоёр үдэр соо болоһон спортивна матчева мүрысөөнэй эсэстэ бурят-монголойхид 87 очко, Якутиин спортсменүүд 51 очко абаа.

Манай республикын спортсменүүдтэ Российска Федерациин Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй дамжуулгын кубок ба диплом болон гэршэлэлгэнүүд барюулагдаба.

А. Игумнов.

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ.

Мүнөөдэр Улан-Үдэдэ

ПРОГРЕСС кинотеатрта — Үдэрэй 12—2 часуудта «Райкомой секретарь» гэжэ картина 4, 6, 8 час 20, 10 час 30 минутануудта «Алтан одоной кавалер» гэжэ үнгэтэ картина харуулагдана.

ЭРДЭМ кинотеатрта — 11—1 часуудта «Сталинградай тулалдаан» гэжэ картина. Үдэшын 7—9 часуудта «Волочаевска үдэрнүүд» гэжэ кинокартинанууд харуулагдана.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03640 Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000